

Shall I ...?

Roel Swanenberg / kinderevande villa

Beste docent,

Fijn dat u met uw leerlingen naar de voorstelling 'Shall I ...?' komt kijken. Om dit theaterbezoek zo waardevol mogelijk te maken bieden we deze lesmap aan.

Als inleiding op de voorstelling volstaat het om met de leerlingen de theatercodes nog eens te overlopen (zie verderop in de lesmap). De voorstelling spreekt verder voor zich en het is beter om die eerst te beleven om er daarna, achteraf, dieper op in te gaan.

In deze lesmap vind je achtergrondinfo over de voorstelling, de makers en uiteraard ook over William Shakespeare.

Heb je nog vragen of opmerkingen over deze lesmap of over de voorstelling? Mail dan naar: info@kinderenvandevilla.com

Wij wensen jullie een fantastische theaterervaring.

over de voorstelling

Roel: *“Die twee jurken zijn van mijn papa geweest. Hij droeg ze om op te treden met carnaval. Om de mensen naar het café te lokken. Om de aandacht te trekken. Niet dat mijn papa dood is. Integendeel. Maar er komt een dag dat hij er niet meer is. En wat zeg je dan? Wat ga ik dan zeggen? Ik ben niet zo goed met woorden. Maar Shakespeare wel.”*

Na 'Animal Farm' en 'Leeghoofd' staat maker/speler Roel Swanenberg met 'Shall I ...?' opnieuw alleen op scene. In 'Shall I ...?' gaat hij de confrontatie aan met Shakespeare. Aan de hand van persoonlijke verhalen en jeugdherinneringen gaat Roel op zoek naar de juiste woorden en vormen om iets te zeggen over liefde, vergankelijkheid en eeuwigheid.

Hij selecteerde 4 van de 154 sonnetten van Shakespeare. En vraagt zich af hoe ze zouden klinken op muziek en of je erop kan dansen? Met microfoon, een VHS-tape met home-video's, een piano, twee Spaanse jurken van zijn vader, een sampler vol heavy beats en de hulp van het publiek, probeert hij de schoonheid en de muzikaliteit van de poëzie te vatten.

Roel brengt Shakespeare zoals je nog niet eerder hoorde.

duur van de voorstelling: 60 min

concept, spel, muziek: Roel Swanenberg

coaching: Wanda Eyckerman

techniek: Jean-Lou Caglar

muzikaal advies: Nicolas Rombouts

productie: kinderevandevilla

met dank aan: Mary Overlie, William Shakespeare, Piet Swanenberg

over Shakespeare

De voorstelling kan een goede aanleiding zijn om leerlingen kennis te laten maken met William Shakespeare en zijn werk. Hieronder vind je een zeer beknopte intro in zijn leven en werk. Meer informatie kan je onder andere vinden op:
https://nl.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare

Shakespeare wordt gezien als de grootste schrijver die Engeland ooit heeft voortgebracht. Zijn meesterwerken doorstaan feilloos de tand des tijds en worden ook vandaag de dag, eeuwen later, nog veelvuldig opgevoerd. Naast zijn toneelwerken schreef hij ook sonnetten.

In 1609 worden de 154 sonnetten van William Shakespeare voor het eerst gepubliceerd. Hij drijft de spot met liefde, parodieert schoonheid, speelt met gender-rollen, spreekt openlijk over seks en schrijft over de menselijke slechtheid die niets met liefde te maken heeft. Hij probeert ons wakker te schudden, ons bewust te maken van hoe we denken en handelen. Als poging onze vooroordelen aan de kant te schuiven.

Tot op de dag van vandaag worden zijn sonnetten gezien als de mooiste in zijn genre. Sonnet 18 is een van de bekendste en geldt als een ultiem liefdesgedicht. Het begint met 'Shall I compare thee to a summer's day?' Het thema is de vergankelijkheid van aardse schoonheid en de eeuwigheid van de poëzie.

Wist je dat..

*Het auteursrecht op een werk eindigt 70 jaar na de dood van de maker?
Vandaag mag je de teksten van Shakespeare dus zonder toestemming gebruiken en bewerken.*

*In de tijd van Shakespeare vrouwen geen toneel mochten spelen. Alle rollen, ook die van de vrouwen, moesten dus door mannen gespeeld worden.
Meestal waren dit jonge acteurs, die nog niet de baard in de keel hadden.*

Er overdag gespeeld moest worden omdat elektriciteit nog niet was uitgevonden?

Het gewone volk op elkaar gepropt moest rechtstaan terwijl de rijken een zitje achteraan hadden?

Kijktips online

Korte animatie (Engels): William Shakespeare - in a nutshell
<https://youtu.be/ocrgDc6W7Es>

Korte animatie (Nederlands): Wie was Shakespeare?
<https://youtu.be/JGlu1m2E9IM>

over kinderevandevilla

April 2011, Roel Swanenberg en Wanda Eyckerman besluiten om naast het freelance werk als speler-makers, samen een VZW op te richten. Ze wonen in die tijd nog antikraak in een grote villa in Brasschaat, waar ze 5 jaar hebben gewoond met veel ruimte en inspiratie. Via de VZW kunnen ze projecten opzetten op hun eigen manier. Zowel gezamenlijke ideeën, als individuele plannen.

De moeder van een villagenoot liet op een dag een briefje achter op de keukentafel, gericht aan 'de kinderen van de villa'. Vandaar. De voorstellingen van kinderevandevilla zijn ook vaak nauw verbonden met het persoonlijke leven van de makers. Andere vaste waarden zijn: de mensen waarmee samengewerkt wordt, de liefde voor locatietheater en de blijvende hang naar avontuur, improvisatie, variatie tijdens het toeren en spelen van een voorstelling.

De uiteenlopende voorstellingen zijn niet met elkaar verbonden door aanpak, inhoud of vorm. De inhoud van een nieuwe voorstelling bepaalt het creatieproces. Zo ontstaat elke keer een nieuwe vorm van werken.

Zo onderstreepten ze alle dorpen in de klassieker 'Alleen op de Wereld' van Hector Malot en reden met hun mobilhome deze dorpen als route, wat leidde tot de mobilhomevoorstelling 'Alleen op de Wereld', ze maakten 'Ronja de Roversdochter' in het Zoniënwoud, de woordeloze voorstelling 'Mr & Mrs Murphy', 'HEK' met een tribune van strobalen, Wachten op Sinterklaas met de broer van Roel en 'Nova Zembla, vaar wel' met publiek op de kade en de spelers aan boord van een oud kruidenierscheepje.

Meer info vind je op: www.kinderevandevilla.com

over Roel Swanenberg

Roel Swanenberg (1978) is performer, acteur, regisseur, docent en trotse vader van twee. Hij werd geboren in Nederland en verhuisde op 11-jarige leeftijd naar België. In 2000 behaalde hij een Master in de Audiovisuele Kunsten en zijn lerarendiploma aan de KHLim in Genk (B). Daarna studeerde hij af als Acteur aan de Toneelacademie Maastricht (NL).

Naast het werk met zijn eigen gezelschap heeft hij samengewerkt met o.a.: Martin Butler, Mary Overlie, Lotte van den Berg, Adriaan Van Aken, Tuning People, Artemis, Het Zuidelijk Toneel, Het Toneelhuis, KETNET en Het Nieuwstedelijk.

Sinds 2006 is hij docent aan de LUCA School of Arts – campus C-mine (B), waar hij 'Regie en Découpage' geeft aan de studenten Televisie-Film.

In 2014 werd 'Leeghoofd' geselecteerd voor Het Theaterfestival als een van de must see-voorstellingen van dat jaar. In 2008 ontving Roel de Kunstaanmoedigingsprijs van de stad Lommel (B). In 2005 won Roel het Straattheaterconcorso Trefkunst in Leidschendam met zijn solovoortelling 'Animal Farm' gebaseerd op de roman van George Orwell.

theatercodes

Niet alle leerlingen zijn vertrouwd met naar het theater gaan. Daarom zetten we hier nog een keertje de belangrijkste 'spelregels' op een rijtje. Daarbij is het heel belangrijk om te weten dat iedere voorstelling anders is. In 'Shall I ...?' staat Roel alleen op scene, en brengt hij een mix van theater, muziek en performance. Hierbij zal hij ook beroep doen op de medewerking van het publiek. Dit zorgt zeker voor wat opwinding in de zaal, maar Roel is daarop voorbereid. Als leerlingen zich echt misdragen moet er uiteraard worden ingegrepen.

Voor de leerlingen:

- Jassen en tassen horen aan de kapstokken.
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld.
- Er mag niet gefotografeerd of gefilmd worden tijdens de voorstelling.
- Tijdens de voorstellingen blijft het publiek zitten. Je mag dus ook niet naar het toilet gaan.
- Je mag niet eten of drinken tijdens de voorstelling.

Voor de begeleider(s):

- Kom op tijd
- Ga bij je eigen klasgroep zitten

na het theaterbezoek

Na de voorstelling is het belangrijk dat de leerlingen hun indrukken kunnen ventileren. Een klasgesprek over de voorstelling begint best niet met de vraag "wat vond je ervan"? Het nadeel van zo'n openingsvraag is dat de leerlingen meteen gedwongen worden om een stelling in te nemen. Soms bepalen de gangmakers van de klas dan onmiddellijk de opinie van de rest van de leerlingen. Het is efficiënter om eerst beschrijvend te werk te gaan, zodat de leerlingen zich weer voor de geest kunnen halen wat ze precies gezien hebben. Daardoor krijgen ze vanzelf een genuanceerder oordeel.

Een mogelijke verloop voor een nagesprek zou kunnen zijn:

Geef alle leerlingen een post-it en vraag hen daarop in één woord hun eerste indruk van de voorstelling te omschrijven. Laat hun één voor één hun woord voorlezen en de post-it op het bord kleven. Vraag achteraf door bij verrassende woorden of net woorden die je vaker ziet terugkomen.

Andere vragen die u kan stellen zijn:

- Welk gevoel kreeg je bij het zien van de voorstelling en waarom?
- Welk moment sprak je het meeste aan?
- Was er een moment dat je minder goed vond, en waarom?
- Wat vond je van de muziek?
- Zijn er specifieke zinnen die zijn bijgebleven?
- Welke zaken zijn voor jullie/jongeren herkenbaar? Zijn er zaken niet herkenbaar?
- Zijn er zaken in deze voorstelling die jullie op de ene of andere manier hebben geraakt?

over van de sonnetten

Roel brengt tijdens de voorstelling 4 sonnetten in verschillende stijlen en vormen. De keuze van die sonnetten is zowel inhoudelijk als persoonlijk. Online valt er zeer veel over te vinden. Zowel verschillende vertalingen als analyses. Hieronder enkele links

10 min film: An Introduction to Shakespeare's Sonnets (Engels):

<https://youtu.be/14eke2G2KGA?si=wrVaFQkYEHxnathn>

Website met alle sonnetten en meerdere vertalingen in het Nederlands:

<https://fmlekens.home.xs4all.nl/Q1609/index.htm>

Alan Rickman, beter bekend als Professor Sneep uit Harry Potter, draagt sonnet 130 voor:

<https://youtu.be/p2Ja0Paz04s?si=du4gXmyxmPB9jASg>

20 min analyse van Sonnet 18 (Engels):

<https://youtu.be/S5SSHepoJBA?si=avj0Nk5gWir0HWYU>

Zelf een sonnet schrijven? Volg hier de stappen:

<https://nl.wikihow.com/Een-sonnet-schrijven>

over de muziek

De muziek uit de voorstelling is gecomponeerd en uitgevoerd door Roel zelf. Op jonge leeftijd heeft hij drie jaar notenleer en piano gevolgd. Hij heeft daar lange tijd niets mee gedaan. Maar vanuit zijn passie voor zingen, is hij op latere leeftijd weer achter de piano gekropen om zichzelf te kunnen begeleiden. De laatste jaren heeft hij zich verdiept in beats en composities, altijd met de gedachte in het achterhoofd om het ook live te kunnen spelen.

Begin 2025 gaat Roel de studio in om de nummers uit de voorstelling op te nemen en zullen ze beschikbaar zijn op alle grote streamingplatformen.

zelf muziek maken

Leerlingen met interesse in muziekproductie kunnen gebruik maken van de site van Ableton. In deze lessen leer je de basis van het muziek maken. Geen ervaring of apparatuur is vereist, je doet alles online en de site heeft een Nederlandse versie.

<https://learningmusic.ableton.com/nl/index.html>

de sonnetten uit de voorstelling

1

From fairest creatures we desire increase,
That thereby beauty's rose might never die,
But as the ripener should by time decease
His tender heir might bear his memory:
But thou, contracted to thine own bright eyes,
Feed'st thy light's flame with self-substantial fuel,
Making a famine where abundance lies,
Thyself thy foe, to thy sweet self too cruel.
Thou that art now the world's fresh ornament,
And only herald to the gaudy spring,
Within thine own bud buriest thy content,
And, tender churl, mak'st waste in niggarding.
Pity the world, or else this glutton be,
To eat the world's due, by the grave and thee.

Vertaling

Een mooie mens moet ons zijn kinderen geven,
Zijn schoonheid mag niet als een roos vergaan,
Het is het kind dat hem doet verder leven
Als hij allang van ons is heengegaan.
Maar jij, gevangen door je eigen beeld,
Jij voedt je vlam met eigen vlees en wezen
Tot niets ons rest, niets dat je hebt gedeeld.
Je zoete zelf hoeft slechts zichzelf te vrezen.
Weet, jouw gestalte fleurt de wereld op.
Je bent de bode van de lentemorgen.
Wat jij te bieden hebt is nog in knop;
Wat eeuwig zonde als dat blijft verborgen.
Verteer jezelf en wat de wereld toebehoort
Niet in het graf, het ware kindermoord.

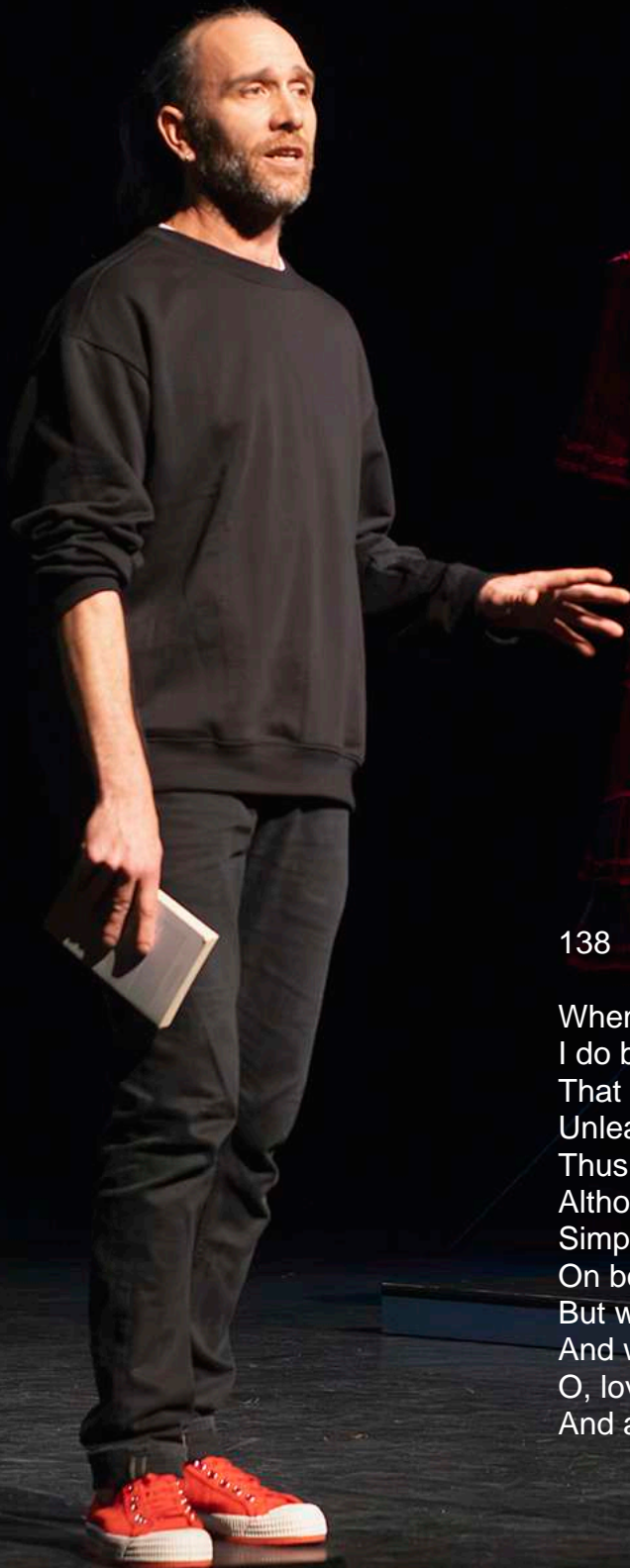
18

Shall I compare thee to a summer's day?
Thou art more lovely and more temperate:
Rough winds do shake the darling buds of May,
And summer's lease hath all too short a date:
Sometime too hot the eye of heaven shines,
And often is his gold complexion dimmed;
And every fair from fair sometime declines,
By chance, or nature's changing course untrimmed:
But thy eternal summer shall not fade,
Nor lose possession of that fair thou ow'st,
Nor shall death brag thou wand'rest in his shade
When in eternal lines to time thou grow'st:
    So long as men can breathe or eyes can see,
    So long lives this, and this gives life to thee.

My mistress' eyes are nothing like the sun.
Coral is far more red than her lips red.
If snow be white, why, then her breasts are dun.
If hairs be wires, black wires grow on her head.
I have seen roses damasked, red and white,
But no such roses see I in her cheeks,
And in some perfumes is there more delight
Than in the breath that from my mistress reeks.
I love to hear her speak, yet well I know
That music hath a far more pleasing sound.
I grant I never saw a goddess go,
My mistress, when she walks, treads on the ground.
And yet, by heaven, I think my love as rare
As any she belied with false compare.

138

When my love swears that she is made of truth,
I do believe her though I know she lies,
That she might think me some untutored youth,
Unlearned in the world's false subtleties.
Thus vainly thinking that she thinks me young,
Although she knows my days are past the best,
Simply I credit her false-speaking tongue.
On both sides thus is simple truth suppressed.
But wherefore says she not she is unjust?
And wherefore say not I that I am old?
O, love's best habit is in seeming trust,
And age in love loves not to have years told:
Therefore I lie with her, and she with me,
And in our faults by lies we flattered be.